

ISSN : 2302-2833

UNESA
Universitas Negeri Surabaya

L A T E R N E
JURNAL PENDIDIKAN BAHASA JERMAN

Vol. III, Nomor 2, Mei 2014

Laterne	Vol. III	No. 2	Hal. 1 - 91	Surabaya Mei 2014	ISSN 2302-2833
---------	----------	-------	-------------	----------------------	-------------------

Diterbitkan oleh:
Program Studi S-1 Pendidikan Bahasa Jerman, Fakultas Bahasa dan Seni
Universitas Negeri Surabaya

SUSUNAN DEWAN REDAKSI JURNAL LATERNE
JURNAL PENDIDIKAN BAHASA JERMAN
PROGRAM STUDI S-1 PENDIDIKAN BAHASA JERMAN
FAKULTAS BAHASA DAN SENI UNIVERSITAS NEGERI SURABAYA

Jurnal “Laterne” (ISSN: 2302-2833) diterbitkan oleh Program Studi S-1 Pendidikan Bahasa Jerman, Fakultas Bahasa dan Seni, Universitas Negeri Surabaya sebagai media untuk menampung karya ilmiah dalam bidang pendidikan bahasa Jerman yang dihasilkan oleh sivitas akademika. Jurnal “Laterne” juga dimaksudkan sebagai sarana pertukaran informasi dan sumber rujukan yang bisa dimanfaatkan untuk pengembangan ilmu pengetahuan oleh seluruh bagian sivitas akademika dan juga masyarakat umum. Jurnal “Laterne” terbit tiga kali dalam satu tahun.

Pemimpin Redaksi

Drs. Suwarno Imam Samsul, M. Pd.

Editor

Drs. Abdul Karim, M.Pd.

Dr. phil. Agus Ridwan, S.Pd., M.Hum.

Drs. Ari Pujosusanto, M.Pd.

Drs. Benny Herawanto Susetyo, M.Psi.

Dwi Imroatu Julaikah, S.Pd., M.Pd.

Dr. Endang Surachni, M.Pd.

Dra. Fahmi Wahyuningsih, M.Pd.

Lutfi Saksono, S.Pd., M.Pd.

Dra. Rr. Dyah Woroharsi P., M.Pd.

Drs. Sam Surastya, M.Pd.

Dra. Tri Prasetyawati, M.Pd.

Dra. Wisma Kurniawati, M.Pd.

Yunanfathur Rahman, S.S., M.A.

Alamat Redaksi

Program Studi S-1 Pendidikan Bahasa Jerman Fakultas Bahasa dan Seni
Universitas Negeri Surabaya

Gedung T1 Kampus Unesa Lidah Wetan Surabaya, 60213

Telepon/Fax (031) 7531864

jerma.n.fbs.unesa.ac.id

<http://ejournal.unesa.ac.id/index.php/laterne>

DAFTAR ISI

	Halaman
Susunan Dewan Redaksi	i
Daftar Isi	ii
DIE LERNERGEBNISSE BEIM SCHREIBFÄHIGKEITEN EINEN BRIEF MIT DER KOOPERATIVE LERNMETHODE <i>TEAM ASSISTED INDIVIDUALIZATION</i> (TAI)	1
DIE EINSATZ DER MEDIEN "TANGGA PERTANYAAN" IM LERNEN DER SPRECHFERTIGKEIT DER SCHÜLER VON DEN KLASSE XII IPA 1 SMA NEGERI 8 KEDIRI	12
DIE VERWENDUNG DER SITUS www.de.islcollective.com ALS MATERIELLEN UNTERSTÜTZUNG IN DER DEUTSCHE LESEVERSTEHEN FÜR DIE KLASSE X SMA (Eine Alternative)	27
IMPLEMENTASI MODEL PEMBELAJARAN PROBLEM BASED INSTRUCTION (PBI) DALAM KETERAMPILAN MENULIS KARANGAN NARASI PELAJARAN BAHASA JERMAN SISWA KELAS XII IPA SMAN 11 SURABAYA	38
VIDEO DER WEBSITE www.dailymotion.com UND www.goethe.de ALS ERGÄNZUNG UNTERRICHTMATERIE SPRECHFERTIGKEIT FÜR SCHÜLER SMK KLASSE XI GESCHÄFTREISETOUREN (UPW) SEMESTER 1	46
DIE ANWENDUNG DES RODA KEBERUNTUNGAN SPIELS BEI DER SPRECHFERTIGKEIT VON DER SCHÜLER KLASSE XI NATURWISSENSCHAFT 4 AN DER SMAN 13 SURABAYA	55
ANALYSE DER UJIAN KENAIKAN KELAS / FACH DEUTSCH AN DER X KLASSE SMA NEGERI 9 SURABAYA IM 2012-2013 JAHR	71
ANALYSE DER SPRECHFERTIGKEITSÜBUNGEN IN DER WIEDERHOLUNG IN DEM KONTAKTE DEUTSCH EXTRA	81

IMPLEMENTASI MODEL PEMBELAJARAN *PROBLEM BASED INSTRUCTION* (PBI) DALAM KETERAMPILAN MENULIS KARANGAN NARASI PELAJARAN BAHASA JERMAN SISWA KELAS XII IPA SMAN 11 SURABAYA

Ita Nurviana

Pendidikan Bahasa Jerman, Fakultas Bahasa dan Seni, Universitas Negeri Surabaya
Bismillah.ukhti.ita@gmail.com

Dwi Imroatu J, S.Pd, M.Pd.

Pendidikan Bahasa Jerman, Fakultas Bahasa dan Seni, Universitas Negeri Surabaya
Dwijurnal@gmail.com

AUSZUG

Schreiben ist eine produktiv und kreativ von Tätigkeit. Schreiben konfrontiert Probleme des Fach. Deshalb, die Lehrerin brauchen eine Lernmodell oder Lernmedien für implementieren. Einer war das *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) Klasse XII Schülern IPA 1 SMAN 11 Surabaya .

Die Probleme dieser Untersuchung sind : Das *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) auf Lernergebnisse narrative von Schülern das Lernen der deutschen Sprache Klasse XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya ?

Das Ziel sind die Umsetzungsschritte des *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) und die Lernergebnisse der Schüler der Klasse XII IPA 1 SMAN 11 in narrativen Schreibfertigkeiten der deutschen Sprachunterricht zu beschreiben.

Diese Arten ist deskriptive qualitative Untersuchung. Die Instrumente diese Untersuchung sind Testblätter und Unterrichtspläne als unterstützendes Instrument. Die Daten dieser Studie ist die Testblatt Schüler Lernergebnisse. Analysiert anhand der Kriterien der narrative Schreibfertigkeiten, der Mittelwert der Formel-Klasse, Kriterien Qualifikation und den Wert des Gesamtwerts. Leistungstest in Form von *Pre-Test* und *Post-Test*.

Die Zusammenfassung dieser Untersuchung ist die Anwendung von *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI), die Schüler zu ermutigen, mehr in der Klasse XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya mit Nachweis der Schüler die Lernergebnisse zu erfahren.

Die *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) können als eine der alternativen Modelle im Erlernen der deutschen Sprache schriftlich verwendet werden. Darüber hinaus sollte das Lernmodell für andere Sprachkenntnisse wie Lesen, Hören und Sprechen sein.

Schlüsselwort : narrative Schreibfertigkeiten, Schreibenfertigkeit, *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI)

Abstract

Writing is an activity that productive and expressive. Writing deals with problems on each discipline of science. It is found that some Schülers feel bored in teaching and learning process when they are using lecturing model. Therefore, teacher needs to apply a model and media of learn which are able to motivate the Schülers. One of the models that can be applied is *Problem Based Instruction* (PBI) for Schülers of XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya.

Research question of this study is how the result of Schülers' narrative text toward learning German language using *Problem Based Instruction* (PBI) model.

This study aims to describe the result of Schülers' narrative text toward learning German language using *Problem Based Instruction* (PBI) model.

This study is in the form of qualitative. The instrument of this study is Schülers' test. The data of this study is the result of Schülers' study. This study is analyzed using writing narrative criteria, formula of class average class, score qualification criteria and total score. The test of Schülers' study result is in the form of posttest.

The conclusion of this study is after *Problem Based Instruction* (PBI) model was applied in teaching writing narrative text to the Schülers of XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya, the result shows that the Schülers' writing result is better than before. This result can be proved using Schülers' posttest score result.

Key words : narrative text, writing, *Problem Based Instruction* (PBI) model.

EINFÜHRUNG

Um die Qualität zu verbessern, braucht verschiedene Strategien, Techniken, Methoden und Ideen, um ihre Qualität zu verbessern. Schreiben ist eine Tätigkeit, die produktive und ausdrucksstark. Nicht selten auch

festgestellt, dass die Schüler hatten einen negativen Geisteszustand, der immer leer ist, ohne eine Vorstellung, die durch das Schreiben gegossen werden kann, wenn die Schüler die Aufgabe der Schriftform.

So müssen Erzieher ein Modell, das zur Stimulierung ihnen ist zu implementieren.

Die Probleme dieser Untersuchung sind : Das *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) auf

Lernergebnisse narrative von Schülern das Lernen der deutschen Sprache Klasse XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya ?

Das Ziel dieser Untersuchung sind die Umsetzungsschritte des Lernmodell Problem Based Instruction (PBI) und die Lernergebnisse der Schüler der Klasse XII IPA 1 SMAN 11 in narrativen Schreibfähigkeiten der deutschen Sprachunterricht zu beschreiben.

Lernmodell

Das Lernmodell ist ein Plan oder Muster, das verwendet werden kann, um den Lehrplan (langfristige Unterrichtspläne) zu formen, Gestaltung von Lernmaterialien und Führungs Lernen im Klassenzimmer oder andere (Joyce & Weil, 1980:1 in Rusman 2012:133).

Problem Based Instruction Lernmodell (PBI)

Problem Based Instruction Lernmodell (PBI) Tan (2003, in Rusman 2012:229) sagt Problem Based Instruction Lernmodell (PBI) ist innovation in der PBI lernen, weil die Schülern 'Denkvermögen wirklich funktionieren Prozess durch systematische Gruppe oder ein Team optimiert, so dass die Studierenden befähigen, schärfen, testen und entwickeln die Fähigkeit, laufend zu denken.

Stufen von Problem Based Instruction Lernmodell (PBI)

Stufen von *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) gibt es fünf Stufen, das sind (1) Orientierung der Schüler auf dem Problem, (2) Organisierung Schüler zu lernen, (3) Die Führung der Untersuchung von Einzel-und Gruppen, (4) Vorbereitung, Entwicklung und Gegenwart der Arbeit, (5) Analyse und Bewertung der Problemlösungsprozess

Moh.Nur, (2011:57).

Schritten von *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI) :

1. Die Lehrer erklären die Lernziele der Vorlesung und Aktivitäten durchgeführt Untersuchung werden, der Lehrer unterrichtet auf der Grundlage Hobby und Freizeitbeschäftigung Probleme, von der oben Thema Lehrer fragt die Schüler, einige der Bilder zu verstehen.
2. Der Lehrer will begin mit dem aktivität durch einem Bild von den Schülergruppen, wird das Problem lösen. Kleine Gruppe will durch die gleiche Anzahl arithmetische unterteilt in eine Gruppe, jede Gruppe von 3-4 Schülern, der Lehrer und die Schüler bestimmen die Themen, die Untersucht werden. Die Themen wird eine Hobby und Freizeitbeschäftigung eingestellt. Lehrer gibt einige Bild über Hobby und Freizeitbeschäftigung in jeder

Gruppe. Der Lehrer fragt die Schüler, einige dieser Bilder zu verstehen.

3. Die Schüler und der Lehrer können die Erzählung schnell und einfach zu sammeln? Von den Fragen, die jeder Gruppe erklären, die Ergebnisse der Fokusgruppen. 1) finden sie über dem Bild, 2) reflektieren
4. Aus der obigen Untersuchung, fragt der Lehrer die Schüler in Gruppen zu arbeiten, um ein Portfolio zu machen, eine einfache Erzählung Essays aus der Fusion der Bilder und andere Erzählung narrative Schreibfertigkeit von einem anderen Bild.

METHODE

Untersuchungsthemen und-Datenquellen

In dieser Untersuchung sind 35 Schülern der Klasse XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya, das sind 9 Schüler und 26 Schülerin. Die Datenquelle der Untersuchung ist eine Testblätter, das sind Pre-Test und Post-Test von Schülern der Klasse XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya geführt.

DIE UNTERSUCHUNG INSTRUMENTE

Datenerhebungsinstruments

1. Die Testblätter ist eine Instrumente für die Herstellung von Untersuchungsdaten verwendet wird, die einen Aufsatz Test enthält, weil diese Studie konzentriert sich auf die schriftliche Ausdrucksfähigkeit, vor allem Schreiben einer Erzählung Essay ist einfach.

UNTERSUCHUNGSVERFAHREN

1. Planung

- Lernplan oder RPP
- Medien
- Entwickel

2. Prozess

- Instrumente die Vorbereitung
- Die Übungen für Pre-Test
- Lernprozess
- Die Übungen für Post-Test
- Die Analyse von den Datenquellen
- Dokumentation

TECHNISCHE DATEN SAMMLUNG UND-ANALYSE

Die Tabelle 3.1 Die Untersuchung bestand aus vier Sitzungen mit *Pre Test* und *Post Test*

Treffen 1	Treffen 2	Treffen 3	Treffen 4
<i>Pre Test</i>			
	Behandlung		
		Behandlung	
			<i>Post Test</i>

Die Bewertung

Die Schüler und Schülerin machen die narrative Schreibfertigkeit. Ihre machen 5-10 Sätze.

Die Tabelle 3.2 kriterien bewertung über der narrative Schreibfertigkeiten

Nummer.	Kriterien	Descriptor	Bewertung	Maximum Bewertung
1.	Vollständigkeit des Inhalts	Ausführliche Inhaltsverzeichnis	20	20
		Füllen Sie nähern komplette	10	
		Füllen unvollständig	0	
2.	Gramatik	Es gibt keine grammatisc hen Fehler	30	30
		Es gibt sehr wenige grammatik alische Fehler	20	
		Die meisten der Schriften enthaltenen Grammatik fehler	10	
3.	Systematik	Entspreche nde Sequenz	20	20
		Sequenz entspricht nicht	10	
4.	Die Verwendung von Rechtschreibung und Zeichensetzung	Es ist kein Fehler	30	30
		Es ist eine leichte Fehler	20	
		Die meisten der Schreiben der Rechtschreibung und Zeichensetzung falsch	10	
Anzahl				100

Bewertung Qualifikation

Nummer	Informatione	Bewertung
1.	Sehr gut	85 – 100
2.	Gut	71 – 84
3.	Genug	65 – 70
4.	Weniger	50 – 64
5.	Sehr weniger	0 – 49

Noten erzielten Ergebnisse der Bewertung Bereich von 0-100 mit der Formel überführt werden:

$$\text{Nilai total (0-100)} = \frac{\text{skor yang diperoleh}}{\text{total skor maksimal}} \times 100$$

Die Formulierung, die Qualität der Lernziele bestimmen die Durchschnittsnote wie folgt:

$$M = \frac{\sum fx}{N}$$

(Arikunto, 2010:348)

ABSCHLUSS

Die Zusammenfassung dieser Untersuchung ist die Anwendung von *Problem Based Instruction* Lernmodell (PBI), die Schüler zu ermutigen, mehr in der Klasse XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya mit Nachweis der Schüler die Lernergebnisse zu erfahren.

LITERATURE

Arikunto, Suharsimi. 1990. *Dasar-Dasar Evaluasi Pendidikan*. Jakarta: Bumi Aksara.

Mlyno, Jufri. <http://www.model-modelpembelajaranwordpress.com> METODE BASED LEARNING DEFINISI PENGERTIAN BASED LEARNING METHOD DUNIA DALAM LAYAR MAYA.

Nur, Moh. 2011. *Model Pembelajaran Berdasarkan Masalah*. Surabaya: Unesa Press.

Rusman. 2012. *Model-Model Pembelajaran: Mengembangkan Profesionalisme Guru*. Jakarta: Rajawali Pers.

Rusmono. 2012. *Strategi Pembelajaran dengan Problem Based Learning Itu Perlu*. Jakarta: Ghalia Indonesia.

Sanjaya, Wina. 2011. *Strategi Pembelajaran Berorientasi Standar Proses Pendidikan*. Jakarta: Kencana.

Sudjana, Nana. 2011. *Penilaian Hasil Proses Belajar Mengajar*. Bandung: Remaja Rosdakarya.

Sugiyono. 2010. *Metode Penelitian Pendidikan (Pendekatan Kuantitatif, Kualitatif, dan R & D)*. Bandung: ALFABETA.

Tarigan, Henry Guntur. 2008. *Keterampilan Menulis*. Jakarta: Rajawali Pers.

<http://www.scribd.com/doc/27991782/01pedoman-ANALISIS-KKM>

<http://akhmadsudrajat.files.wordpress.com/2008/08/penetapan-kkm.pdf>

http://id.wikipedia.org/wiki/Paragraf#Macam-macam_paragraf

http://id.wikipedia.org/wiki/Narasi#Jenis-jenis_narasi

<http://pusatbahasa.diknas.go.id/kbbi/>

Die Tabelle 3.3

IMPLEMENTASI MODEL PEMBELAJARAN *PROBLEM BASED INSTRUCTION* (PBI) DALAM KETERAMPILAN MENULIS KARANGAN NARASI PELAJARAN BAHASA JERMAN SISWA KELAS XII IPA SMAN 11 SURABAYA

Ita Nurviana

S1 PENDIDIKAN BAHASA JERMAN, FBS, UNESA

Bismillah.ukhti.ita@gmail.com

Dwi Imroatu J, S.Pd, M.Pd.

Bismillah.ukhti.ita@gmail.com

Abstrak

Menulis merupakan suatu kegiatan yang produktif dan ekspresif. Menulis berhadapan dengan masalah masing-masing disiplin ilmu. Dijumpai bahwasanya beberapa dari siswa mengalami kejenuhan dalam proses belajar mengajar ketika diberikan tugas menulis ketika model pembelajaran yang digunakan dalam proses belajar mengajar berkuat pada metode ceramah saja. Oleh karenanya guru perlu menerapkan model atau media pembelajaran yang mampu membangkitkan semangat mereka. Salah satunya yakni model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI) siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya.

Rumusan masalah dalam penelitian ini adalah : Bagaimanakah hasil belajar siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya terhadap menulis karangan narasi pelajaran bahasa Jerman melalui penerapan model pembelajaran *Problem Based Instruction*?

Penelitian ini bertujuan mendeskripsikan hasil belajar siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 dalam keterampilan menulis narasi pelajaran bahasa Jerman melalui penerapan model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI).

Jenis penelitian ini adalah penelitian kualitatif. Instrumen penelitian ini adalah lembar tes siswa. Data penelitian ini adalah tes hasil belajar siswa. Dianalisis menggunakan kriteria penulisan karangan narasi, rumus nilai rata-rata kelas, kriteria kualifikasi nilai dan nilai total. Tes hasil belajar berupa *Post Test*.

Kesimpulan penelitian ini adalah setelah penerapan model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI) hasil belajar siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya dalam keterampilan menulis narasi pelajaran bahasa Jerman bisa lebih baik dari keadaan sebelumnya dengan bukti dari hasil tes akhir siswa.

Kata kunci : karangan narasi, menulis, model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI)

Abstract

Writing is an activity that is productive and expressive . Writing dealing with the problems of each discipline . Not a few high school students experience the negative state and future boredom while writing an essay . Thus , educators need to implement a model that is capable of stimulating them . One was the problem based learning model Instruction (PBI) class XII student IPA 1 SMAN 11 Surabaya.

The problems of this research are : (1) How does the application of problem based learning model Instruction (PBI) in narrative essay writing skills in students learning German language class XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya ? , (2) How does the application of problem based learning model Instruction (

PBI) on learning outcomes narrative essay writing students learning German language class XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya ?

This study aims to describe the implementation steps of the learning model of Problem Based Instruction (PBI) and the learning outcomes of students of class XII IPA 1 SMAN 11 in narrative writing skills of German language lessons .

This research is descriptive qualitative . This is a research instrument student test sheets and lesson plans as a supporting instrument . The data of this study is the test sheet student learning outcomes . Analyzed using the criteria of narrative essay writing , the average value of the formula class , qualification criteria and the value of the total value . Achievement test in the form of Pre Test and Post Test .

The conclusion of this research is the application of problem based learning model Instruction (PBI) capable of encouraging students to learn more in class XII IPA 1 SMAN 11 Suarabaya with evidence of student learning outcomes .

Problem Based Learning model Instruction (PBI) may be used as one of the alternative models in learning German language writing. In addition, the learning model should be applicable to other language skills , such as reading, listening , and speaking .

Keywords : narrative essay , writing , problem based learning model Instruction (PBI)

PENDAHULUAN

Dalam pembelajaran bahasa asing, khususnya bahasa Jerman telah banyak menggunakan strategi, teknik, metode, dan pemikiran-pemikiran untuk meningkatkan kualitasnya. Begitu juga keterampilan menulis bahasa Jerman. Menulis merupakan suatu kegiatan yang produktif dan ekspresif. Tidak jarang pula dijumpai bahwasanya siswa mengalami keadaan negatif yakni mendapatkan pikiran kosong tanpa ada gagasan yang dapat dituangkan melalui tulisan ketika siswa diberikan tugas menulis. Maka, pendidik perlu menerapkan model yang mampu membangkitkan semangat mereka. Rumusan masalah dalam penelitian ini adalah : (1) Bagaimanakah penerapan model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI) dalam keterampilan menulis karangan narasi pada pelajaran bahasa Jerman siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya?, (2) Bagaimanakah pengaruh penerapan model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI) terhadap hasil belajar menulis karangan narasi pelajaran bahasa Jerman siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya?. Penelitian ini bertujuan mendeskripsikan langkah-langkah penerapan model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI) dan hasil belajar siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 dalam keterampilan menulis narasi pelajaran bahasa Jerman.

Menulis

Menulis berhadapan dengan masalah masing-masing disiplin ilmu. Oleh karena itu kegiatan menulis membutuhkan pengetahuan khusus. Menulis menuntut suatu kemandirian, berfikir kritis. Menulis harus mandiri dalam mencari tema, melampaui batas pemikiran, menemukan literatur, menyimpulkan dan dapat menyelesaikan kembali tugas anda (Krusse, 2007:7).

Model Pembelajaran

Model pembelajaran adalah suatu rencana atau pola yang dapat digunakan untuk membentuk kurikulum (rencana pembelajaran jangka panjang), merancang bahan-bahan pembelajaran, dan membimbing pembelajaran di kelas atau yang lain (Joyce & Weil, 1980:1 dalam Rusman 2012:133).

Model Pembelajaran Problem Based Instruction

Menurut Tan (2003, dalam Rusman 2012:229) Pembelajaran *Problem Based Instruction* merupakan inovasi dalam pembelajaran karena dalam PBI kemampuan berpikir siswa betul-betul dioptimalkan melalui proses kerja kelompok atau tim yang sistematis, sehingga siswa dapat memberdayakan, mengasah, menguji, dan mengembangkan kemampuan berpikirnya secara berkesinambungan.

Tahapan Model Pembelajaran Problem Based Instruction

Menurut Moh.Nur, (2011:57) tahapan pembelajaran Problem Based Instruction (PBI) ada 5 tahapan: (1) Orientasi siswa pada masalah, (2) Mengorganisasikan siswa untuk belajar, (3) Membimbing penyelidikan individual dan kelompok, (4) Menyiapkan, mengembangkan dan menyajikan hasil karya, (5) Menganalisis dan mengevaluasi proses pemecahan masalah.

Langkah-langkah PBI

1. Guru menjelaskan tujuan pembelajaran dan aktivitas yang akan dilakukan, guru merencanakan pelajaran berbasis masalah tentang *Hobby und Freizeitbeschäftigung*, dari tema diatas guru meminta siswa memahami beberapa gambar.
2. Guru memulai kegiatan pembelajaran dengan membentuk kelompok siswa dimana masing-masing kelompok akan memecahkan masalah. Kelompok dibagi dengan berhitung nomor yang sama menjadi satu kelompok, tiap kelompok 3-4 siswa secara heterogen, guru dan siswa menetapkan topik yang akan dipelajari. Topik yang ditetapkan adalah tentang *Hobby und Freizeitbeschäftigung*. Guru memberikan beberapa gambar tentang *Hobby und Freizeitbeschäftigung* pada masing-masing kelompok. Guru meminta siswa untuk memahami beberapa gambar tersebut.
3. Guru membantu siswa untuk mengumpulkan informasi dan guru mengajukan pertanyaan pada siswa, bagaimana kita dapat menuliskan narasi dengan cepat dan mudah? Dari pertanyaan tersebut tiap kelompok menjelaskan hasil kerja kelompok, salah satunya adalah: langkah-langkah yang dapat dilakukan pada menulis karangan narasi 1)temukan tema gambar yang telah diberikan tadi, 2)renungkan apa yang telah diperoleh dari langkah pertama, hubungkan beberapa gambar tersebut menjadi gambar yang padu dan satu kesatuan, dengan menerka dapat mengaktifkan fungsi kerja otak para siswa.
4. Dari penyelidikan diatas, guru meminta siswa membuat hasil karya dalam kelompok berupa Portofolio, membuat karangan narasi sederhana dari hasil perpaduan gambar-gambar diatas dan karangan narasi lain dari gambar lain.

METODE

Subjek penelitian dan Sumber Data

Subjek penelitian dalam penelitian ini adalah 35 siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya yang terdiri dari 9 siswa laki-laki dan 26 siswa perempuan. Sumber data penelitian ini adalah lembar tes yang terdiri dari *Pre Test* dan *Post Test* yang dikerjakan oleh siswa kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya sehingga nanti memunculkan penilaian berupa angka guna dijadikan sebagai pengukuran hasil belajar siswa yang dilaporkan sebagai hasil analisis penelitian yang berbentuk deskriptif.

INSTRUMEN PENGUMPULAN DATA

1. RPP yang merupakan sebagai instrumen pendukung yakni rencana pelaksanaan pembelajaran yang berisi langkah-langkah proses belajar untuk memudahkan peneliti dalam penelitian guna mengambil data.
2. Tes yakni lembar tugas siswa yang digunakan untuk pengambilan data penelitian yang berisi tes esai karena memang penelitian ini fokus pada keterampilan menulis khususnya menulis karangan narasi sederhana.

PROSEDUR PENELITIAN

1. Perencanaan

- Merancang RPP (Rencana Pelaksanaan Pembelajaran)
- Menyiapkan sumber, media dan alat pembelajaran
- Menyusun perangkat evaluasi

2. Pelaksanaan

- Menyiapkan alat, bahan, dan media
- Pemberian Pre Test
- Melaksanakan proses pembelajaran
- Pemberian Post Test
- Mengolah data bertujuan untuk menganalisis data-data yang diperoleh selama penelitian
- Dokumentasi untuk mengabadikan kejadian dalam bentuk gambar

TEKNIK PENGUMPULAN DAN ANALISIS DATA

Tabel 3.1 Penelitian yang terdiri dari empat kali pertemuan menggunakan *Pre Test* dan *Post Test*

Pertem	Pertem	Pertem	Pertem
--------	--------	--------	--------

uan 1	uan 2	uan 3	uan 4
Pre Test			
	Perlakuan		
		Perlakuan	
			Post Test

Penilaian Tes Hasil Belajar Siswa

Tes merupakan alat yang digunakan untuk mengukur dan mengetahui sesuatu dalam suasana, dengan cara dan aturan-aturan yang sudah ditentukan (Arikunto, 2003:51). Siswa membuat karangan narasi sederhana yang terdiri dari 5-10 kalimat. Berikut tabel kriteria penilaian menulis narasi.

Tabel 3.2
Kriteria Penilaian Menulis Paragraf Narasi dengan PBI (Problem Based Instruction)

No.	Aspek	Deskriptor	Skor	Skor Maksimal
1.	Kelengkapan isi	Isi karangan lengkap	20	20
		Isi mendekati lengkap	10	
		Isi tidak lengkap	0	
2.	Gramatik	Tidak ada kesalahan gramatik	30	30
		Terdapat sedikit kesalahan gramatik	20	
		Sebagian besar tulisan terdapat kesalahan gramatik	10	
3.	Sistematika	Urut-urutan sesuai	20	20
		Urut-urutan tidak sesuai	10	
4.	Penggunaan ejaan dan tanda baca	Tidak ada kesalahan	30	30
		Terdapat sedikit kesalahan	20	

		Sebagian besar penulisan ejaan dan tanda baca salah	10	
Jumlah				100

Berdasarkan kriteria penilaian diatas, adapun kualifikasi penulisan narasi adalah sebagai berikut:

Tabel 3.3
Kualifikasi Nilai

No.	Keterangan	Nilai
1.	Sangat baik	85 - 100
2.	Baik	71 - 84
3.	Cukup	65 - 70
4.	Kurang	50 - 64
5.	Sangat kurang	0 - 49

Hasil skor yang diperoleh akan ditransfer ke dalam penilaian rentangan 0-100 dengan menggunakan rumus:

$$\text{Nilai total (0-100)} = \frac{\text{skor yang diperoleh}}{\text{total skor maksimal}} \times 100$$

Adapun rumusan untuk menentukan kualitas hasil pembelajaran rata-rata kelas sebagai berikut:

$$M = \frac{\sum fx}{N}$$

Keterangan :

M : mean (skor rata-rata kelas menulis)

$\sum fx$: jumlah nilai siswa

N : jumlah siswa

(Arikunto, 2010:348)

HASIL DAN PEMBAHASAN

Penelitian ini dilakukan selama empat kali pertemuan yaitu mulai tanggal 20 Januari 2014 sampai dengan 3 Februari 2014. Waktu pelaksanaan penelitian yaitu pada jam ke 6-7 atau pukul 10.45-13.00 WIB. Pertemuan pertama dilakukan pada hari Senin tanggal 20 Januari 2014. Pada pertemuan ini tidak diterapkan model pembelajaran PBI, namun hanya pengambilan data *Pre Test* sebelum diterapkannya model pembelajaran PBI. *Pre Test* digunakan untuk mengetahui kemampuan awal siswa sebelum diterapkannya model pembelajaran PBI dalam keterampilan menulis karangan narasi sederhana pelajaran bahasa Jerman. Sedangkan penerapan model pembelajaran PBI dilakukan pada pertemuan kedua dan ketiga. Pertemuan kedua dilakukan pada hari Senin tanggal 27 Januari 2014 dan pertemuan ketiga dilakukan pada hari Senin tanggal 3 Februari 2014 sekaligus sebagai tes akhir (*Post Test*).

PENUTUP

Pendeskripsian proses pembelajaran menulis bahasa Jerman dengan menerapkan model pembelajaran *Problem Based Instruction* (PBI) siswa

Implementasi Model PBI

kelas XII IPA 1 SMAN 11 Surabaya dengan menggunakan penjabaran langkah-langkah penerapan model pembelajaran tersebut diatas dengan alat pendukung RPP yang menerangkan bahwasanya langkah-langkah menerapkan model tersebut adalah (1) Orientasi siswa pada masalah, (2) Mengorganisasikan siswa untuk belajar, (3) Membimbing penyelidikan individual dan kelompok, (4) Menyiapkan, mengembangkan, dan menyajikan hasil karya, (5) Menganalisis dan mengevaluasi proses pemecahan masalah.

DAFTAR PUSTAKA

- Arikunto, Suharsimi. 1990. *Dasar-Dasar Evaluasi Pendidikan*. Jakarta: Bumi Aksara.
- Mlyno, Jufri. [http: www.model-modelpembelajaranwordpress.com](http://www.model-modelpembelajaranwordpress.com)
METODE BASED LEARNING DEFINISI
PENGERTIAN BASED LEARNING
METHOD DUNIA DALAM LAYAR
MAYA.
- Nur, Moh. 2011. *Model Pembelajaran Berdasarkan Masalah*. Surabaya: Unesa Press.
- Rusman. 2012. *Model-Model Pembelajaran: Mengembangkan Profesionalisme Guru*. Jakarta: Rajawali Pers.
- Rusmono. 2012. *Strategi Pembelajaran dengan Problem Based Learning Itu Perlu*. Jakarta: Ghalia Indonesia.
- Sanjaya, Wina. 2011. *Strategi Pembelajaran Berorientasi Standar Proses Pendidikan*. Jakarta: Kencana.
- Sudjana, Nana. 2011. *Penilaian Hasil Proses Belajar Mengajar*. Bandung: Remaja Rosdakarya.
- Sugiyono. 2010. *Metode Penelitian Pendidikan (Pendekatan Kuantitatif, Kualitatif, dan R & D)*. Bandung: ALFABETA.
- Tarigan, Henry Guntur. 2008. *Keterampilan Menulis*. Jakarta: Rajawali Pers.
- <http://www.scribd.com/doc/27991782/01-pedoman-ANALISIS-KKM>
- <http://akhmadsudrajat.files.wordpress.com/2008/08/penetapan-kkm.pdf>
- http://id.wikipedia.org/wiki/Paragraf#Macam-macam_paragraf
- http://id.wikipedia.org/wiki/Narasi#Jenis-jenis_narasi
- <http://pusatbahasa.diknas.go.id/kbbi/>